

ТОНГ ЮЛДУЗИ

Ўзбекистон болалари ва ўсмирларининг газетаси

Газета 1929 йил 1 августдан чиқа бошлаган

№ 17 (66246)
2000 йил 27 апрель.

Сотувда эркин нархда

Олимпиада - 2000

ИМКОНИЯТ КАЛИТИ

Тенгдошингиз Дилшода Сайфуллаева Самарқанд шаҳридаги 59-кўзи ожиз болалар махсус мактаб интернатининг битирувчи синф ўқувчиси.

У кечагина мактабга жамалак соч қизалоқ бўлиб, оппоқ ниятлар билан келган эди.

Бешафқат ҳаётнинг зарбини кўрмайсизми, бахтсиз ҳодиса туфайли унинг кўзи ожиз бўлиб қолди. У 4-синфдан кўзи ожиз махсус мактаб интернатига ўқий бошлаганида кунлар азобга, дардга тўлиб борарди. Бундай ҳолатга кўникиш Дилшода-ни орзулардан, ниятлардан қайтара олмади. Бу борадаги мақсадларига унинг устозлари катта ёрдам бердилар. Айниқса, она гули ва адабиёт муаллими Дилшоодаги адабиётга қизиқишни юқори баҳолади ва у билан астойдил шугуллана бошлади. Натижада Дилшода интернатнинг энг иқтидорли ўқувчиси бўлиб қолди.

- Ҳаётда ҳамиша мўъжизага ишониб яшайман, чунки менинг бу қувончли куним ҳам катта мўъжизадир, - дейди Дилшода.

- Устозларим ҳам, мени доловчи шифокорлар ҳам ҳамиша яхши нарсаларга ишониб яша, дейдилар. Айни дамда «изласанг имконият, қидирсанг баҳона кўп» деганларидек, ёшликнинг ҳар бир куни илмга, ҳунарга шерик бўлади.

Ҳа, бугун Дилшоода омад кулиб боқди. У мактаб партасиданоқ олийгоҳ талабаси деган юксак номга муяссар бўлди. Республика олимпиадасида адабиёт нуналиши бўйича иштирок этиб, тенгдошларидан ўз билимининг юқори эканлигини исботлади. 100 балл тўплаб «Олимпиада юлдузи» деган ном олди.

Руҳан тетик, маънан бой Дилшода имконият калитини тутиб олгани рост бўлсин!

Маъмура МАДРАҲИМОВА.

ҲУРМАТНИНГ КАТТА-КИЧИГИ БЎЛМАЙДИ

АҚШ Давлат котиби Мадлен Олбрайт хоним 2000 йил 16 апрель куни Тошкентга келди. Ўзбекистонга қилган уч кунлик ташрифининг сиёсий шарҳларига батафсил тўхталиб ўтмаймиз. Лекин ўқувчиларни Давлат котиби билан бироз таништирмақчимиз. Мадлен Корбел Олбрайт Американинг 64-Давлат котибидир. Уни АҚШ Президенти Билл Клинтон 1996 йил 5 декабрда тавсия қилади. 1997 йил 23 январда Мадлен Олбрайт Давлат котиби қасамёдини қабул қилади. У Америкадаги биринчи сиёсий аёл арбобидир. Аввалига БМТда фаолият кўрсатган. Ўзи чехиялик бўлиб, иккинчи жаҳон урушидан кейин Америкага кўчиб келган. Бир нечта чет тилларини билади. Уч кизи бор.

Мадлен Олбрайт хоним Қирғизистонда 3 соат, Қозғистонда 5 соат, Ўзбекистонда 3 кун меҳмонда бўлди. АҚШ Давлат котиби Ўзбекистон Президенти Исро Каримов билан бир қатор музокаралар ўтказди. Унда асосий эътибор Ўзбек-Америка муносабатлари, инсон ҳуқуқлари, Ўрта Осиё минтақавий ҳимоя муаммолари ва халқаро террорчиликка ҳамда диний экстремизмга қарши курашишига қаратилди.

Мартабали меҳмоннинг диёримизга бўлган ҳурматини изҳор қилиши бизда олам-олам таассурот қолдирди. Дунёда жуда катта мавқега эга бўлган, қанчадан-қанча давлатларни ўзаро келиштириб, низолару таҳдидларнинг олдини олиб юрадиган Давлат арбобининг бу қадар камтарлиги, соддалиги ва камсуқумлиги ўзига маҳлиё қилиб қўйди.

Унинг Самарқанд, Бухородаги қадимий обидаларни зиёрат қилиши, улар тарихи билан яқиндан танишмоқчи бўлганини, яъни ёрдамчисига ёзиб олишини тайинлаши беқиёс ҳурматга лойиқдир. Тошкентдаги диний идорага рўмол ўраб, оёқ кийимини ечиб кириши ҳаммани ҳайратга солди. Ўша дақиқани бир оз кўз олдингизга келтириб кўринг-а. Мадлен Олбрайт хоним эшик олдида яқинлашганида кўлига бир даста гул тутишди. Бироқ меҳмон гулга чалғимай, уни дарҳол ёрдамчиларига узатди-да, бошига бўйнидаги рўмолни назокату-ҳурмат билан солди. Идора гилами киргоғида эса оёқ кийимини ечиб, охисталик билан муқаддас китоб томон йўл олди. Буюк Давлат арбобининг ислом динига бўлган ҳурматини қаранг! У ўз ҳатти-ҳаракатида бизнинг эътиқодимизни нафақат юксак чўққига кўтариб қолмай, қадриятларимизни, урф-одатларимизни ва удулларимизни чуқур ўрганганини ҳам намён этди. Халқсевар Мадлен Олбрайт хонимнинг биз билан ҳамкорлиги, ҳомийлиги бежиз эмас. У Ўзбекистонимизни келажакда бунданда қудратли, буюк давлат бўлишига ишонади.

НИЯТИНИҲ - ҲАМРОҲИНИҲ

Муҳайё деган сингилжоним бор. Жуда ажойиб қиз. У байрамларни, айниқса туғилган кунини жуда яхши кўради. Муҳайёнинг туғилган куни ҳеч биримизнинг ёдимиздан кўтарилмайди. Чунки у Ю.Гагарин космосга парвоз қилган кун - 12 апрелда туғилган. Шунинг учунмикин, коинот сирларига, сирли ҳодисаларга жуда қизиқади. Фанлардан фақат аъло баҳолар олади. Бадий китоб ўқиш жону дили. Айниқса, «Зумрад ва Қиммат» эртагини қайта-қайта ўқиб чиққан. Танتيқ, инжиқ, дангаса қизлар билан дугона бўлишни ёқтирмайди. Ўзи эса жуда ишчан қиз. Онасининг уй юмушларига ёрдам бериш мақсадида сув жўмрагига бўйи етмаса ҳам, оёғи тагига стулча қўйиб идишларни тозалаб ювади.

Муҳайё ҳозир пойтахтимиздаги Ботир Зокиров номли 46-мактабнинг 3-«А» синфида ўқийди. Устози - Мунаввар опа Исроиловадан сабоқ олаяпти. Устозини жуда яхши кўради. Ҳатто, яқшанба куни ҳам мактабга борсам эди, дейди. Келажакда устози каби меҳрибон ўқитувчи бўлмоқчи.

Нима ҳам дердим, сингилжоним. Ниятинг-ҳамроҳинг бўлсин!

Опажонинг Маҳфуза ХҲЖАЕВА.

ВЕЛОСИПЕД МИНИШ ҲОЙДАЛИМИ?

Жуда фойдали экан. Бу нараса бизнинг жисмоний ўсишимизга, саломатлигимизни мустаҳкамлашга, чиниқишимизга ёрдам бераркан. Шунингдек, юрак томир, нафас олиш ва нерв системамизга, кўриш ҳамда бошқа аъзоларимиз фаолиятига ижобий таъсир қиларкан.

Лекин айрим касаллик билан оғриган тенгдошларимга велосипед миниш зарарли. Чунки уларга кўп ҳаракат қилиш мумкин эмас.

Велосипедни ўргана бошлаганда аввало текис йўлда, секин-асталик билан юриш зарур. Ҳаддан зиёд чарчагунча миниш яхши эмас. Сабаби, юрак уриши тезлашиб, бош айланади ва бошқа кўнгилсизликлар келтириб чиқаради. Бундан ташқари иложи бори-ча велосипедни транспорт кўп қатнайдиган жойларда минмаслик керак. Кўча ҳаракати қодаларига кўра 14 ёшга етгандагина катта кўчаларда велосипед миниш мумкин экан. Чунки бу ёшда велосипед минишнинг техникасини, йўл ҳаракати қодаларини яхши билади.

Велосипед албатта бўй-бас-тимизга мос бўлиши, уни минганда қаддимизни тик тутиб, эркин ҳолатда ҳайдашимиз зарур. Нима бўлганда ҳам велосипед минаётганда интизомли ва албатта ҳушёр бўлмоқ зарур.

Азиз тенгдошлар, қани бўлмаса, оқ йўл!

Искандар ОДИЛОВ,
Тошкент шаҳри,
Ҳамза туманидаги
206-мактаб ўқувчиси.

БЎШ КЕЛМАНГ, ҚИЗЛАР!

Бизнинг 3- мактабимизнинг бир бўлаги «Тинчлик» ширкат хўжалигининг жуда чек-касидаги Янгиобод маҳалласида жойлашган. У ерга транспорт деярли қатнамайди. Мактабда ҳам етарли шароитлар йўқ. Унда асосан 2-3-4- синф ўқувчилари, жами 17 нафар болалар билим олади. Ўқув йилининг бошидан ушбу мактабга собиқ ўқувчиларимиз Дилором Йўлдошева ва Маҳмуда Йўлдошевлар ишга келгандилар. Шогирдларимнинг қандай ишлаётганликлари мени қизиқтира бошлади. Шу мақсадда қайта-қайта уч, тўрт чақирим йўл босиб мактабга бордим. Ёш мутахассислар иш фаолияти билан яқиндан танишдим. Ва уларнинг ишидан қониқдим. Қизлар ёш бўлишига қарамасдан қиш кунлари ўзлари печка ёқиб, хоналарни иситдилар. Дарсларининг мазмунли чиқиши учун кўргазмалар қуроллар тайёрладилар. Синф хонасини гуллар билан безадилар. Ўзлаштиришга қийналаётган ўқувчилар учун дарсдан кейин машғулотлар уюштиришди.

Болаларнинг маънавиятини шакллантиришга, қадриятларимизни ўргатишга астойдил бел боғладилар. Турли тадбирлар ўтказиб, улар қалбига йўл топа бошладилар.

Бугунги кунда аълочилар сони кўпаймоқда. Жумладан, Абдурауф Шораҳимов, Наргиза Нурхўжаева, Абдусит Акбаров, Маҳмуда Камолова, Бахтигул Бердикулова, Абдулазиз Набибоев кабилар ўз қобилиятларини намойиш этишмоқда. Ота-оналар ҳам хурсанд. Чунки мактабда ижобий ишлар жонланди.

Мен ёш мутахассисларга барча қийинчиликларни енгиб, янги-янги ютуқларга эришишларини тиламан.

Муҳайё ТўЛАГАНОВА,
Янгийўл туманидаги 3- мактабнинг маънавият ва маърифат ишлари бўйича директор ўринбосари.

БИРИНЧИ ҚЎНҒИРОҚ ҲАЯЖОНИ

Ўқув йили ҳам тугаб борапти. Қадрдон мактабимиз билан хайрлашиш онлари яқинлашгани сайин мактабим янаям азизроқ бўлаяпти. Ахир бу даргоҳда 11 йил таълим- тарбия олдим. Муҳтарама устозларимизнинг меҳрли сўзлари, насиҳатлари ҳамisha қулоғимизда.

Шу кунларда меҳрибон, биринчи устозим - Сапура Сулаймоновани тез- тез эсга олаяпман.

Устоз, биринчи қўнғироқ кун оқ лента таққан қизлар билан таништирдигиз. Бир саф бўлиб туришни ўргатиб, синф хонасига бошладигиз. Ўшанда эркатойлардан бири синфга ёлғиз киришни истамай йиғлади. Яна кимдир югуриб кетди. Кимдир сизни саволларга «қўмиб» ташлади.

Ҳаммамиз биринчи партада, сизнинг олдингизда ўтиришга ошиқардик. Биринчи партани баҳона қилиб, бир-биримиз билан талашиб- тортишдик. Шунда сиз ҳаммамизни доска олдида тикка қилиб тургаздингиз ва бўйи пастроқларини ажратиб олиб, олдинги қаторга ўтиришларини айтдингиз. Хуллас, бўйи- бастига қараб парталарга ўтказдингиз. Биз ҳам индамай жой- жойларимизга ўтирдик. Ўқувчининг одоби, қонун-қоидаларини тушунтирган бўлдингиз. Тез кунда сизни худди онамиздек яхши кўриб қолдик.

Сизнинг зукко билимингиз зое кетмади. Буни йиллар исботлади.

Мана, қалдирғоч каби мактаб кучоғидан учиб кетяпмиз. Насиб бўлса сизга муносиб фарзанд, шогирд бўламиз. Айни баҳор кунларида сиз 48 баҳорни кўрдигиз. Фурсатдан фойдаланиб сизга ҳамisha соғлик-саломатлик, тинчлик-хотиржамлик тилаб, бир гуруҳ шогирдларингиз номидан

Юлдуз Қаюмхўжаева,
Шайхонтоҳур туманидаги 59-хитой тилига
ихтисослашган мактабнинг
11-синф ўқувчиси.

БИЛАҒОН БОЛАЛАР ДИҚҚАТИГА!

Сиз «Тонг юлдузи» газетаси саҳифаларида учрайдиган хатоларни албатта топиб, бизга ёзиб юборинг. Чунки атайин билағон ва топағонлигингизни синаш мақсадида ҳарфлар тушириб қолдирилади ёки қўшиб қўйилади. Тиниш белгилари ўз ўрнида ишлатилмайди...

Мақсадимиз: билимли бўлинг. Чунки осмонни юлдузлар, ерни эса билимилар безар.

Сизнинг «Тонг юлдузи»нгиз.

СЕВГИНИ НАВОИЙДАН ЎРГАНАЙЛИК!

Алишер Навоий - ғазал мулкининг султони! Биз орзу қилган ва севиб ўқийдиган асарларни ярата олган азиз инсон!

«Лайли ва Мажнун», «Фарҳод ва Ширин» каби асарлари кечагина битилгандек. Китоб жавонимда турган китоблар жуда кўп, лекин Навоий асарларини олиб, аста варақлайман ва бир неча маротаба ўқиган бўлсамда, «Фарҳод ва Ширин»ни ўзгача ҳавас билан ўқийман! Шоир бу асарида чин сеvgи ва садоқатни улуглаган. Ҳа, чин сеvgи ва садоқат... Бир ўйлаб кўрайлик, бизнинг замонамизда ҳам ана шундай асарда тасвирлангандек, биз қадрлайдиган, ҳавас қиладиган чин сеvgи бормикан?!

Тавба, замон ўзгарди десак, худога шукр, замонамиз жойида, аммо биз ёшлар ўзгардик десак, менимча тўғри фикр бўлади. Ҳа, яна ўша катталар: ота-оналаримиз, мураббий ва мураббияларимиз, қолаверса, ака-опаларимиз ҳам ўзгарди! Навоий асарлари бизга ота-она, мураббий кабидир. Чунки сеvgи ҳар кимнинг бошида бор, албатта. Ана шундай ҳолларда инсон нима қиларини билмайди. Шахсан мен бундай вазиятларда Навоийнинг асарларини қайта-қайта ўқиб, ўзимга керакли хулосалар чиқариб олган кезларим ҳам бўлган.

Истардимки, улуг бобомизнинг умрбоқий асарлари ҳар бир қалбда наво, ёқимли куйдай жаранглаб турсин.

Адолат ФАЙЗИЕВА Файрат қизи,
Тошкент шаҳри, Акмал Икромов туманидаги 243-мактаб ўқувчиси.

ҲА, «ҲАЙДОВЧИ ЙЎЛИДАН ЮРАР АВТОБУС»

Ҳурматли «Тонг юлдузи»!

«Ҳайдовчи йўлидан юрар автобус» мақоламни саҳифангизда ўқиб, барча қишлоқдошларим билан жуда хурсанд бўлган эдик. Айниқса, телевидение орқали газета шарҳловчиси ҳам мактубимни ўқиб бергач, таниш-нотишлар оғзига тушдим. Чунки, автобус келади, деб соатлаб кутганлар бир-икки бекат катта йўлда пиёда юриб (йўлак лой ва тиканли), ўша автобустларига чиқиб олишгач, энди автобус ҳайдовчи йўлидан эмас, балки белгиланган йўналиш бўйича юради, дейишганди-да! Нафақат 96-, 83-, 129-, балки 9-автобус ҳам бизнинг бекатда тўхтаб, бир-икки кун хурсанд қилгани қолди.

Одатдагидек, бир соатча автобусни кутдик. Ва яна ҳайдовчилар ўрганган жойга пиёда бориб, ўз автобусимизга чиқиб олдик. Онам: «Нега «Сабзавот»дан айланма-япсизлар?», десалар: «Мен 105-автобуснинг ҳайдовчиси эдим, билмабман опа», деди 23-97 рақамли 96-автобус эгаси. 10/АС 455 рақамли автобус эгаси эса: «У ёққа бир марта бориб, «ГАИ»чиларга 200сўм «штраф»га тушдим. Чунки «тўғрига» деган «знак» турибди», деб индамай кетаверди. Қайтишда 23-93 рақамли 96-автобусга чиқдик. У ҳам «Сабзавот»га бормай ўз хоҳиши бўйича бурилди. Шунда онам: «Нега ундай қилаяпсиз, газетага ёзишганидан беҳабармисиз?», деб сўрасалар: «Газетага ёзиб мукофот пулидан маҳрум қилдинглар», деб

миннат қила-қила манзилимизга олиб бориб қўйди. Ҳаммадан ҳам 24 апрелдаги воқеа жон-жонимиздан ўтиб кетди. Бувимникидан тунги ўн яримда 129-автобусда келаётгандик. У ҳам «ўз йўлидан» бурилди. «Қоронғуда шунча йўлга қандай кетамиз?», десак: «Кетаверасизда, мен бормайман. Олса ишини олади-да!», деди ҳайдовчи. Онамдан икки баробар ёш йигитнинг гапи сабаб, яна сенга хат ёзишга мажбур бўлдим. Пул ишлайман деб юрган ҳайдовчи-ю паттачилар қишлоғимиз одамларининг ишончини йўқотишган. «Йўл тозаловчилар» эса бекатимизни ҳам йиғиштириб олиб кетишган. Азиз газетам! Менинг хатимни «ГАИ»чи амакиларга етгазиб қўй. Улар бекорга «штраф» олишмаган бўлишса керак. Хотиржам ҳаётимиз посбонлари қонун-қоидани тушинтириб қўйишади деб ўйлайман. Чунки ҳайдовчи амакиларга ишонмай қўйдим. Улар ўз раҳбарлари белгиланган йўлдан эмас, кўнгиллари хоҳлаган йўлдан юришар экан. Токи шу йўлдаги, улар буриладиган очиқ жой бор экан бизнинг узоғимиз узоқ бўлаверади.

Қадрдоним «Тонг юлдузи»! Менинг мактубимни ўша кўча эгаларига етказишингни илтимос қиламан. Ўша очиқ жойни берки-тиб ташлашсинлар. Зора улар биз - қишлоқда яшовчиларнинг оҳимизга етишса!

Гулноза МАҲСУДОВА,
Тошкент вилояти,
Тошкент туманидаги
25-мактаб ўқувчиси.

КУН ЧИҚАР МАМЛАКАТИГА САЁХАТ

Ватанимиз мустақилликка эришгандан сўнг чет тилини мукамал ўрганаётган ёшлар учун дунёга йўл очилди. Ёшларга ғамхўрлик қиладиган «Умид», «Камолот» каби жамғармалар ташкил этилди. Истеъдодли ёшларимизнинг чет элларга бориб, ўз билимларини янада оқчириши, олган билимлари ила юртимиз фаровонлигига ҳиссаларини қўшишлари учун имконият яратиб берилди. Ана шундай истеъдодли ёшлардан бири - Жаҳон тиллари университетининг 1-курс талабаси Гавҳар Файзиева 11-синфда ўқиб юрган вақтида япон тили бўйича имтиҳондан ўтиб, Японияга борган эди.

- Гавҳар, қандай қилиб Японияга бориш имкониятига эга бўлдингиз?

- Мен ЎзДЖТУ қошидаги лицейнинг япон тилини ўрганиш гуруҳида ўқир эдим. Шу лицейда ўқиётган 10 нафар ўқувчини Япония элчихонасига таклиф этиш, Япония тўғрисидаги билимларимизни синаш учун Япон тили бўйича суҳбат - имтиҳон ташкил этил-

ди. Ана шу танловдан ўтиб, японияга бориш ва япон халқи, япон ёшлари ҳаёти билан яқиндан танишиш имкониятига эга бўлдим.

- Кунчиқар мамлакати, япон ёшлари ҳақида таассуротларингиз қандай?

- Мен асосан Токио шаҳрида бўлдим. Токионинг архитектураси, транспорт қатнови ўзига хос гўзал кўринишга эга. Мен бир ой мобайнида Сазакилар оиласида яшадим. Биринчи ўринда, мени уларнинг меҳмондўстлиги ва бир-бирларига бўлган ҳурматлари ўзига жалб қилди. Улар билан тил топишишим жуда ҳам осон бўлди. Мен турган оилада тенгдошим - Юкиэ исмли қиз бор эди. Биз у билан биринчи кундан дўстлашиб қолдик. Бизнинг ўзбек ёшларимиздан уларнинг фарқи унча катта эмас. Фарқлардан бири шуки, улар жамиятда қабул қилинган тартиб - қоидаларга қатъий риоя қиладилар. Мактабда улар бирор соат ҳам дарс қолдирмайдилар. Мен Юкиэнинг дўстлари билан ҳам дўстлашиб қолдим. Улар билан биргаликда танишув байрами ҳам ўтказдик.

- Сиз Японияда бўлганингизда асосан нималар билан машғул бўлдингиз?

- Мен Японияга уларнинг урф-одатлари, маданияти ва албатта тилини мукамалроқ ўрганиш учун бордим ва бунда менга Сазакилар оиласи аъзолари яқиндан ёрдам бердилар. Улар мен учун қадимий урф-одатлардан бири бўлган «Чой ичиш маросими»ни кўрсатдилар. Ва бу маросимда ўзим ҳам қатнашдим. Мен уларнинг нафақат урф-одатлари, балки адабиёти, тарихи билан ҳам танишдим. Улар ҳам бизнинг тарих ва адабиётимизга, урф-одатларимизга катта қизиқиш билан қарашар экан. Юкиэнинг дўстлари мендан ўзларининг мактабларида Ўзбекистон билан танишиш мақсадида, Ўзбекистон ҳақида маъруза ўқиб беришимни илтимос қилишди. Мен маърузамни тўрт тилда ўқидим: ўзбек, рус, япон ва инглиз тилларида.

- Келгуси режаларингиз билан таништирамангиз?

- Энг катта режам - Японияга фақатгина меҳмонга эмас, балки ўқиб, малака оширишга боришдир.

Суҳбатдош Умида БАРАЕВА,
Халқаро журналистика факультетининг 1-курс талабаси.

ЯНГИ ДАСТУР КҮЛ КЕЛЯПТИ

Газалкентдаги 4-болалар боғчаси Бўстонлиқ туманидаги мактабгача тарбия муассасалари ўртасида ўз ўрнига эга. Бу масканда янгиликка ўч, ташаббускор тарбиячилар жамоаси меҳнат қилишади. Шу туфайли бу ерда янги дастур-«Болаларни ривожлантириш ва мактабга тайёрлаш» тадбирлари амалий жиҳатдан синовдан ўтказилмоқда.

Янги дастурнинг тақдирот маросимида сўзга чиққанлар нима учун айнан мазкур болалар боғчаси таянч қилиб олинганлиги ҳақида гапиришиб, бу ерда кичкинтойлар билан ишлашга ижодий ёндашилиши, уларни гуруҳларга бўлиб эмас, балки якка тартибда таълим-тарбия беришга мойиллик кучли эканлиги, янги дастурнинг марказида эса айнан шу ғоя мужассамлиги ҳақида фикр-мулоҳазалар билдиришди. Дастурга мувофиқ боланинг қобилиятини, хоҳиш-истагини барвақт аниқлаб, тарбияни шунга асосан олиб бориш истиқболли эканини ҳам таъкидлаб ўтдилар.

-Дастур, -дейди боғча мудираси Дилдора Тўлаганова, -тарбияга ижодий ёндашиш имконини беради. Гуруҳ тарбиячиси олдиндан тасдиқланган режа асосида эмас, болаларнинг қобилият ва қизиқишларига қараб ўзлари мавзу танлашади. Ҳозир 2-3 ёшдаги болаларга чет тилларини ўргатаёلمиз. Тўғри, улар ҳали ёзишни билишмайди. Аммо, кичкинтойлар ўйин ва машғулотлар давомида нарсалар ҳамда ҳаракатларнинг номини инглизчада айтишни ўзлаштириб боришяпти. Мураббийлари Мамлакат Шарипова ёрдамида инглиз тилида шеърлар ёдлашмоқда.

Тўғрисиини айтганда, боғчада янги дастур қўл келяпти. Энг муҳими, дастурда тарбиянинг миллий ва маънавий томонларига алоҳида аҳамият берилган бўлиб, бутун эътибор келажак ворисларини ҳар томонлама етук инсонлар бўлишига қаратилмоқда. Шунга кўра боғчада маънавият хонаси, кутубхона ташкил этилган. Болалар тарбиячилари кўмагида бу ерда қадимий урф-одатларимиз, удумларимиз, қадриятларимиз тўғрисида дастлабки тушунчаларга эга бўладилар, расмлар кўрадилар. Мураббийлар болаларга китоблардан эртақлар, ибратли ҳикоятлар ўқиб берадилар.

Янги дастур ҳаётга тадбиқ этилаётганига икки ой бўлса-да, ўзининг ижобий самараларини бераётир. Боғчанинг айрим гуруҳларида тарбияланаётган дилбандлар ҳозирнинг ўзидаёқ инглиз тилида нарсалар ва ҳаракатларнинг номларини бемалол гапириб, шеърлардан намуналар ёдлашаётган бўлишса, баъзилари қадимий урф-одатларимиз, қадриятларимиз тўғрисида ўз тушунчалари билан ўртоқлашмоқдалар. Аҳлоқ-одобга оид ҳадис намуналаридан гапириб беришмоқда. Мен кичкинтой укаларимнинг тил ўрганиб, камолотга етиб бораётганларидан хурсанд бўлиб, сизлар ҳам қувонинг деб, - ўз газетам - «Тонг юлдузи»га бу ҳақда ёзгим келди. Чунки бу кичкинтойлар эртага шу газетанинг ҳақиқий муштарийлари бўладилар-да!

Мирвоҳид МИРКОМИЛОВ,
Ўзбекистон Давлат Жаҳон тиллари Университетининг халқаро журналистика факультети талабаси.

АРМОН БҮЛГҮН...

Киши бўлсанг кимсага меҳрибон бўлгин,
Эл бошига иш тушса паҳлавон бўлгин.
Элинг сени ёқтирсин, жонажон бўлгин,
Ботир бўлиб, мард бўлиб қаҳрамон бўлгин.
Ота-онангга сен фарзанд жонон бўлгин,
Инсон бўлсанг инсонга қадрдон бўлгин.
Катта-ю кичикка меҳрибон бўлгин,
Инсонсану янада дуруст инсон бўлгин.
Меҳнат қил, соғ бўл, доимо омон бўлгин,
Толиб чарчасанг ётиб зимистон бўлгин,
Қисқаси ўлсанг, қўлларга армон бўлгин...

МЕНИНГ ЗАВҚИМ

Баланд қирлардан ошаман,
Дарёлар каби тошаман.
Шоирларга етишай деб,
Уфқларга туташаман.

Мақсадимга етишиш учун,
Ёш боламан, шошиламан.
Шошилмасам ёшим етар-
Мақсадимга эришаман.

Устозлардан таълим олсам,
Шоир бўлиб етишаман.
Қуёш каби ёришаман,
Нур сочиб шеър ёзаман.

Бу шеърни ёзди Толиб,
Кечалар уйқудан қолиб...

Толибжон ТУРҒУНОВ,
(1954-1968)

Бизга ёзғилар

Тахририятимизга Каттақўрғон туманидан самимий каломларга, оташин меҳрларга тўла хат келди. Бу мактубни ўқиб шў азиз макон — Каттақўрғоннинг шеърпараст, юраги адабиётга ҳабиб одамларининг илик меҳрларини сизга баҳам кўргимиз келди. Бежизга бу юртга Сўфи Оллоёр бобомизни оллоҳ насиб этмаган экан, бежиз бу юртга Бобур назар қилмаган экан. Бу элнинг туташ чегараларида Пўлкан бобо бежизга дўмбира чертмаган, дostonлар айтмаган экан. Каттақўрғонда бутун бир оиласи билан адабиётга ҳамнафас, шеърга эътиқодли инсонлар яшар эканлар. Ана шундай ажойиб оилалардан бири бизга мактуб йўллаб, шеърларини сизга тақдим этишимизни сўрабдилар. Бу шеърларда бадий мукамаллик тўла бўлмасада, улардаги самимият, тоза нафаслар.

Ҳа, Каттақўрғон туманининг Тасмачи қишлоғида яшочи Боймуродовлар оиласида қизлару ўғиллар, ҳатто келинлар ҳам шеър ёзар экан ва уларнинг деярли барчаси ўқитувчилик касбини эгаллаган эканлар. Бу қадар шеърятга ихлос ва дўстона муносабат бизни севинтирди. Сизга ҳам ўз севинчимизни йўлламоқдамиз.

Тахририят

ВАТАН

Ватан—бу тугилиб улғайган жойинг,
Бошингни меҳрла кучган остона.
Кўкда чарақлаган қуёшинг, ойинг,
Дуолари олтин райҳондил она.

Ватан—муқаддасдир мисли саждагоҳ
Кўнгил мулкидаги ягона ёқут.
Ватан—икки дунё бўлғуси паноҳ,
Қайта қучоқлагай қилмагин унут.

Ватан—қўшиғингдир ҳали айтмаган,
Туғилмайн бағринг тилкалаган шеър.
Қалам—ла жаҳолат занжирин узиб,
Ватан деб тиз чўккан бобонг Алишер.

Бахтлисан буюклик туғилган элда,
Табаррук тупроқда улғайди танинг.
Иймонни “Қуръон” дай жойлагил
дилга
Ўғлим, сени қучар озод Ватанинг!

ШУМАК

Атиргул узатдинг қип—қизил,
Англадим устолик бахтини.
Меҳрингни ўтида ёнди дил,
Тилайман Искандар тахтини.

Тутқаздинг сен менга бир олам,
Меҳрдан ясалган гулдаста.
Ифорин ҳис қилгач гулингнинг
Юрагим озоддир қафасдан.

Энтикиб ҳидладим, гулларинг
Юракни чўлғади ҳаяжон.
Оллоҳим ёрғисин йўлларинг,
Сира ғам кўрмагин болажон.

Оқ бўлсин сарҳадсиз йўлларинг,
Йўлнигни гуллардан тўшагин.
Осмонга интилсин қўлларинг,
Гулларни қучоқлаб яшагин.

Азиза БОЙМУРОДОВА

«Тонг юлдузи»га**Тахририятимизга Каттақўрғон туманидан самимий каломларга, оташин**

меҳрларга тўла хат келди. Бу мактубни ўқиб шў азиз макон — Каттақўрғоннинг шеърпараст, юраги адабиётга ҳабиб одамларининг илик меҳрларини сизга баҳам кўргимиз келди. Бежизга бу юртга Сўфи Оллоёр бобомизни оллоҳ насиб этмаган экан, бежиз бу юртга Бобур назар қилмаган экан. Бу элнинг туташ чегараларида Пўлкан бобо бежизга дўмбира чертмаган, дostonлар айтмаган экан. Каттақўрғонда бутун бир оиласи билан адабиётга ҳамнафас, шеърга эътиқодли инсонлар яшар эканлар. Ана шундай ажойиб оилалардан бири бизга мактуб йўллаб, шеърларини сизга тақдим этишимизни сўрабдилар. Бу шеърларда бадий мукамаллик тўла бўлмасада, улардаги самимият, тоза нафаслар.

Ҳа, Каттақўрғон туманининг Тасмачи қишлоғида яшочи Боймуродовлар оиласида қизлару ўғиллар, ҳатто келинлар ҳам шеър ёзар экан ва уларнинг деярли барчаси ўқитувчилик касбини эгаллаган эканлар. Бу қадар шеърятга ихлос ва дўстона муносабат бизни севинтирди. Сизга ҳам ўз севинчимизни йўлламоқдамиз.

Тахририят

ТУШЛАРИМДА ЙЎҚЛАБ ТУРИНГ...

Дадажон! Номингизни тилга олаяпману, бутун вужудим титраб, бўғзимга алланима тикилгандай бўлаяпти. Сўзсиз, забони йўқ кишига ўхшаб суратингизни кучганча кўзларимда ёш билан ҳаёлан сиз билан сўзлашаман...

Ҳар тун туш кўрадиган қизингиз ўн йилдирки, изтироби аламларга юраги тўлганча сизни қумсайди. Ҳовлимиз тўла кулгу. Сиз ҳада қилган қўғирчоққа либос тикиб барчага кўз—кўз қилган чоғларим... Опаларим, акаларим гуноҳларини (сигирга ўт берилмаганлиги, полни артувсиз қолганлиги) сотиб қўйингизга кириб олардиму, менга ҳеч ким гапира олмасди. Шунчалар эрка эдим! Сизни жонимдан ортиқ кўрардим! Энди Оллоҳдан бир мўъжиза кутиб, сизни қайтиб келишингизни зор—зор бўлиб кутаман.

Дадажон! Боғчадан қайтсам дарвоза олдида жилмайиб кутиб олардингиз. Сизга эркаланиб ёд олган янги шеъримни ҳада этардим. Сочларимни силаб пешонамдан ўпганча: «Менинг бойлигим сизлар, асал қизим», деганингизда қувончларим...

Эҳ, қанча бахтли эдим ўшанда. Эслаяпману кўзунчоқ кўзларимдан томган аччиқ кўз ёшларим суратингизни ювмоқда.

Меҳрибоним, дадажоним! Сиз дунёдаги энг олийжаноб инсон эдингиз. Ҳамма—ҳаммадан сизни яхши кўрардим. Афсуски, золим Азроил сизни биздан эрта айирди. Шунда мен, бутун оиламиз энг катта бойлигимиздан, ёқутларга тўла ҳазинамиз — дадажонимиздан айрилдик.

...Сиз баҳорни жуда севардингиз. Сизни қўмсаб—қўмсаб ўн йил баҳор келди. Ҳар гал қабрингиз устини алвон қизғалдоққа тўлдирганимда, ҳовлимиздаги асаларилар сиз—ла дийдорлашмоққа, руҳингизга таъзим қилиб турган бойчечакларни кучмоққа шошилади. Эрта баҳорда гуллаган дарахт шохларига қўнган қалдирғочлар ҳам чуғурлашиб сизни сўраётгандай.

Бир ярим ёшида сизни мангуга йўқотган Сайёранинг кўзларида қотиб қолган ёш, онажонимнинг ғамгин нигоҳларига мезбон бўлган бардош, ўн фарзандга ўн йилдирки руҳингиз йўлдош бўлган дадажоним, тушларимга кириб туринг!

Зора, тушларимда бўлса—да, кўксингизга бошимни қўйиб оташ меҳрингизни, аламлардан да ғолиблигимни бир бора ҳис қилсам. Умр бўйи руҳингизни чорлаб, меҳрингизни қўмсаб яшайман, сиз орзу қилган инсон бўлишга сўз бераман. Яратгандан илтижо қилиб сўрайман: Тушларимда йўқлаб туринг, дадажон!..

Ҳушдорларингиз**СОҒИНЧ**

Кўнглим чекди қўп озор,
Бўлиб меҳрингизга зор.
Юраги алвон дадам,
Кўрмаган даврон дадам.

Аламларни ютарман,
Келурми деб кутарман.
Қадлари камон дадам,
Кўрмаган даврон дадам.

Сиз сиғмаган пешона,
Ҳувиллаган кошона.
Йўлингизга зор, дада,
Унутмоғи ор, дада!

Бўйнимдан қучинг келиб,
Борлигингиз ҳис қилай,
Юрагимни минг тилиб
Сизга поёндоз қилай,
Соғиндим сизни дада...

ЎЗБЕКИСТОН

Ўзбекистон мангу бўстон,
Кучоғингда яйраб ўсдим.
Истиқболли истиқлолинг,
Куйлаш учун ашъор туздим.

Жамолинга гул диёрим,
Кўз тегмасин деб кўрқаман.
Шеърларимдан тумор қилиб
Ҳумо қушинга тақаман.

Сайёра БОЙМУРОДОВА,
61-мактабнинг 6-синф
ўқувчиси.

ЮРТИМ!

Ўзбекистон — Ота макон—
Отам меҳрин сенда кўрдим.
Кўзларини юмган замон,
Отам бўлгин деб ялиндим.

Бобо тупроқ, ота бўлдинг,
Нигоҳингга зорларга.
Йиеласа дил қалқон бўлдинг,
Юрак чеккан зорларга.

Маҳкам тутдинг қўлимни
Отамдай елкам қоқиб.
Кўрсатдинг оқ йўлимни,
Юрагимга ўт ёқиб.

Ўша ишқ оловланди,
Меҳр кулди лабимда.
Ўн олти бор товланди,
Сену, оллоҳ қалбимда...

БОБУР

Ҳинд элида Анда жоним,
Қўмсаб ўтди Мирзо Бобур.
Халқининг қафт тупроғи деб
Бўзлаб ўтди Мирзо Бобур.

Битмиш кўлаб байту ғазал,
Ҳазинасин йўқ саноғи.
Беҳисобдир мулки азал
Лек қулмаган қўш яноғи.

Бобо юртидин кўп йироқ,
Жисму жонин ўртаб фироқ,
Мудом ўзин ёлғиз сезди
Ҳиндистонда сарсон кезде.
Кетар чоғи сўнгги йўлга,
Юрт тупроғин олиб қўлга.
Демиш— жисмим қолгай бунда,
Рухим учгай Андижонга...

Гулзода БОЙМУРОДОВА,
Каттақўрғон тумани,
61-мактабнинг 11-синф ўқувчиси.

FALOKAT OYOQ OSTIDIR

Asli inson hayoti,
Falokat-la egizak,
Har oni, daqiqasi,
Halokatga liq, beshak.
Bu -oy, quyosh, suv, havo,
Zamin bilan bog'liq ish,
Kim bilsa yashash sirin,
Umri o'tar betashvish.
Bular-yong'in, zilzila,
Suv toshqini balosi.
Zaharlanish, to'qnashish,
Aytсам yo'qdir adosi.
Bu ofatlar odatda,
Birdan yelday keladi,
Kutilmagan fursatda,
Dovul, selday keladi.
Katta o'pqn og'zini,
Yalmog'izday ochib zum,
Neki bo'lsa kemirib,
Hamma yoqni qilar gum.
Lekin inson olamga,
O'lish uchun kelmagan.
Jamiyatga yuk, tashvish,
Bo'lish uchun kelmagan.
Kimki qilsa harakat,
Olloh berar barakat,
Yo'qsa chekar dil ozor,
Bundaylardan el bezor.
Har turli ofatlardan
Avval Olloh asrasin,
Qayda bo'lsak hamisha,
Bo'lsin panoh, asrasin.
Hayotning har qadamda,
Bor o'z kuyi, qo'shig'i,
Uni mudom kuylagay,
Asl hayot oshig'i.
Hayot havfsizligi,

Ilmin o'rgan erta-kech,
So'ra bilmaganingni,
Bilimim ko'p dema hech.
Mushuk chiqmas oftobga,
Yuz-qo'lini yuvmasdan,
Sen qo'l urma bir ishga,
«Yo bismilloh!» demasdan.
Chunki har ish,
mushkulning,
Kalitidir bismilloh!
Yaratganning hush ko'rgan
Oyatidir bismilloh!
Chiqsang yo'lga, safarga,
Avval yaxshi niyat qil,
Zero sog', but bo'lmog'ing,
Hayotda muammo bil.
Yaxshi niyat yo'ldoshing,
Bo'lsin bolam, har safar.
Intizormiz yo'lingga,
Ey gul-lolam har safar.
Qayda bo'lma e'tiqod,
Jilovin bo'shashtirma,
«Hech kim yo'q-ku»- deb
shayton,
Izmi, so'ziga kirma!
Bilki, qayda bo'lmagin,
Seni Olloh kuzatar.
Sayoq yurgan tayoq yer,
Deb o'zini eslatar.
Uy ichi, xonadondagi
havfsizlik
-Jiringlasa telefon,

Asta olib go'shakni,
-Labbay!Salom!-deginu,
Kimsiz?-deya so'ragin.
Tanish bo'lsa so'zlashgin,
Yo'qsa gapni kalta qil!
So'rasa bir ma'lumot,
Sira-sira aytmagil!
Ota-onang nomidan,
Qilsa kimdir qo'ng'iroq,
Sen bu gapga ishonma,
Hushyor bo'l, solma quloq.
Uyda qolsang bir o'zing,
Yopib o'tir eshikni,
Tanimagan odamga
Ochma hatto teshikni,
Turli niqob ostida,
Bo'lar nopok kimsalar,
Seni avrab, qo'rqitib,
Boshga tashvish, g'am solar.
Ikkilanmay bu haqda,
«02» ga xabar qil!
Baqir, chaqir qo'shningni,
Qo'rqma, bo'l jasur, dadil.

Shuni bilki, bir karra,
Pichoq, qaychi, mix, arra,
O'roq, sanchqi, poytesha,
O'z o'rnida hamisha.
Ishlatilsa did bilan,
Ehtiyoj, mavrid bilan,
Tursa joyi-joyida,
Keltiradi, naf foyda.
Yo'qsa koni ziyondir,
Jarohatga makondir.
Changyutar va kiryuvigich,
Sovutgich-inson do'sti,
Yordami-la ularning,
Mushkul ish bitar, rosti.
Lek ular ishlaganda,
O'kirib, o'xshab sherga,
Qo'ling yoki burningni,
Suqma, bolam har yerga.
Seni changdek domiga
Mumkin tortib ketishi,
Issiq, qaynoq, muz, suvdan,
tanangga lat yetishi.
Uydan chiqar chog'ingda,
Doim shunga nazar sol,
O'chirilganmi chiroq,
Televizor, gaz, dazmol.
Bo'lsang bunga beparvo,
Albat olov, o't chiqar,
Deraza va eshikdan,
Achchiq tutun, dud chiqar!
Bilki, tutun dud, odam
Bo'g'ar nafas yo'lini,

Ko'z, burnin achishtirib,
Bog'lar oyoq-qo'lini!
Elektr asboblarni,
Bilib-bilmay tuzatma,
Bo'lsa simi yalang'och,
Qo'lingni tort, uzatma!
Qo'ling gugurt cho'piday,
Tiqlama, tokning iniga,
Qolma nogoh tok urgan,
Odamlarning kuniga!
Bilki, elektr toki,
Keksami, yosh qaramas.
Yashinday tez tanangga,
Berar ozor, ayamas.
Ko'ringan har oq narsa,
Bolam, shakar, qand emas,
Buni bilgan, tushungan,
Bir umrga pand yemas!
Har sariq, ko'k, oq,
qo'ng'ir,
Donachalar dorimas,
Sen o'ylagan mazali,
Nordon doridarmonmas!
Ko'p zaharli moddalar,
Turli-tuman rangdadir,
Nafsingni tiy, ularga
Tegma, joning tandadir!
-Suvarak, pashsha, chivin,
Dorisi ham bir talay,
Lekin ular inson-chun,
Zaharlidir har qalay.
Oz-moz salsang og'izga
Filday guppa qulatar,
Bo'lsang undan ehtiyot,
Sendan yiroq havf-hatar!

Iskandar RAHMON.

Bor ekan-da yo'q ekan, och ekanda
to'q ekan, yaqin o'tgan zamonda
shovullagan Chirchiq daryosining
bo'yidagi Tuzel qishlog'ida uch aka-
uka bor ekan. Mahalladagilar ularni
uch-og'a-ini botirlar, deb atasharkan.
Ular har tong mahallaning ichidan
o'tib, dadalarining qo'lidan tutib
bog'chalariga yo'l olishar, ko'ringan
kishiga salom berishar, atrofga sinchkov
nazar solishar ekan. Ular qishloqdagi
boshqa tengdoshlaridan ajralib turishar
ekan. Ularning farqlari shunda ekan-
ki, bu uch aka-uka o'zlarining beg'ubor
olamlarida duch kelgan har qanday
parranda-yu darranda bilan tillasha olar,
sirlasha bilar ekanlar.

Uch og'a-ini o'g'lonlar, biri biridan
polvonlarning ism-shariflari:

To'ng'ichi- Rustami doston, sohibi
qulon;

O'rtanchasi-Farhod degan pahlavon,
tog'ni qiladi talqon;

Kenjasi- Sardor, hamma ishda
dongdor ekan.

Bu ta'riflarni ularga oyijonlari bergan
ekan. Uch og'a-inilar hali quyosh
uyg'onmasdan uyqudan turar ekanlar.
Shuning uchunmi ularni qo'shnilar
«budilnik-jo'jaxo'rozlar», deb
erkalatisharkan.

Uch og'a-inilar uyqudan uch hil
ko'z ochisharkan:

-Oyijon, Asqar tog'i ko'rinyaptimi?-
so'rarkan Rustam.

-«Salom, Quyosh» o'tib ketdimi:-
xovliqarkan Farhodjon.

YANGI UCH OG'A-INI BOTIRLARNING SARGUZASHLARI

(Kichik yoshdagi bolalar uchun jajji qissa)

AZIZ BOLALAR!

Muhabbat Hamidova uzoq yillardan buyon sizning «Gulxan»
jurnalingizda xizmat qiladi. Uning bolalar hayotidan olib yozilgan
turli maqola, ocherk, hikoyalarini ham o'z gazetangiz «Tong
yulduzi»da o'qigansiz, albatta.

O'tgan yili O'zbekiston respublikasi Davlat Matbuot qo'mitasi
tashkil qilgan «Bolalarga atab yozilgan eng yaxshi kitoblar uchun»
ko'rik-tanlovida Muhabbat Hamidovanning «Yangi uch og'a-ini
botirlarning sarguzashtlari» nomli jajji qissasi g'olib deb topildi. Ona
tabiatga, milliy qadriyatlarimizga muhabbat hissini uyg'otadigan
ushbu qissani gazetamizning shu sonidan boshlab e'lon qilib boramiz.
O'qish jarayonida asar haqida tug'ilgan o'z fikr va mulohazalaringizni
bizga albatta yozib yuboring. Chunki Muhabbat opangiz
yozganlaringizni e'tiborga olib, sizga atalgan kitobni yanada to'ldirish
umididalar.

-Oyijon, nonushtaga qovurilgan
tuxum eymizmi, qaynatilganmi?-
tamshanib so'rarkan Sardorjon.

Ular hovlilaridan oqib o'tadigan
ariqchadagi zilol suvda yuz-qo'llarini
yuvgach, Quyosh boboga: «Assalomu
alaykum, Quyosh bobo, biz yana bir
kunga ka-a-at-ta bo'lib uyg'ondik», -deya
quvonch bilan salom berisharkan.

Keyin xontaxta atrofida o'tirgan adasi
bilan oyisiga salom berib, yoshlariga
qarab ko'rpachalardan joy olisharkan.

Nonushta paytida ham ularning
gaplari tugamas, savollar ketidan savol
yog'diraverisharkan.

-Ko'p gapirmasdan choyingizni
iching, ishga kech qolaman, -derkan

adalar betoqat bo'lib, bilagidagi soatiga
qararkan. Adalari soatni juda yaxshi
ko'rarkan. Har bir xonalarida
bittadan- kiyikli, rubobli, kakkuli
osma soatlari bor ekan. Biroq bolalar
bog'chaga ketayotib ham adalarini
savolga tutaverisharkan.

-Ada, nega o'rik sap-sariq, olma
qip-qizil bo'lib pishadi?

-Ada, Alpomish zo'rmi Jeki
Chanmi?

-Ada, Go'ro'g'li bobo Brus Lidan
qo'rqmaydi-a?...

Adalari uch og'a-inini bog'cha
opalari qo'lga topshirarkan-da, ishiga
qochib qolarkan. Ana endi savollar
bo'ronida bog'cha opalar qolisharkan.

Buning ustiga uch og'a-inilar
ertakni juda yaxshi ko'risharkan. Ertak
o'qiyverib bog'cha opalarining jag'i
og'rib qolarkanu, biroq ertak tinglab,
uch og'a-inining qulog'i charchamas
ekan. Kerak paytda o'zlari ham ertak
to'qib, o'rtloqlariga aytib berishaverar
ekan.

Hamma bog'chalarda bir xil tartib-
intizom bo'lgani uchun bog'chadagi
sarguzashtlarga to'xtalmasak-da,
yaxshisi, ularning uylarida boshlaridan
o'tgan voqealarga quloq tutsak. Nega
desangiz, ularning uylari
ajoyibxonaning o'zginasi ekan. Bu
bolalarning hovlisida kuchukchalari
Reks, mushuklari Mosh, o'rdaklari
Oqtomoq, uning biri-biridan
do'mboq polaponlari, buzoqlari
Oqbosh, turfa gullar gurkirab
o'sayotgan gulzorlari...va
boshqa...lari...lari juda ko'p ekan.

(Davomi bor)

БИР ИЛ БИЛАН БАҲОР КЕЛМАЙДИ

Бир ўрмон бурчагида чиройлик-кина қайрағоч дарахти бўлиб, бу қайрағочнинг қалин танаси устида кичкинагина ковак бўлган экан. Бу қоронғу ва тор ковакнинг ичида эса она хон қизи битта-ю битта эркатой қизи билан яшар экан.

Она хон қизи жийданинг қизил терисидан чиройли-чиройли оёқ кийимлар тикар эди. Она хон қизининг эркатой қизи эса эрталабдан кечгача ойнанинг орқасида ўтириб ташқарини томоша қиларди. У ўрмондаги қорларни кўрган сари хафа бўларди. Чунки у уйдан ташқарига чиқиб ўйнашни, ям-яшил ўтлар устида мазза қилиб ётишни, тилларанг капалакларни қувлашни жуда-жуда хоҳларди, аммо... Ахир, кўчада қор ва бўрон бўлса у қаерга ҳам чиқарди?

Бир кун хон қизининг дили яна ўксинди. Тоқатлари тоқ бўлиб онасининг олдида келди ва деди: «Онажон, бас. Яна қанча оёқ кийим тикасиз? Сабрим косаси тўлди-ку, ахир! Туринг бошқа иш қиламиз».

Она хон қизи деди: «Эркатойим, маҳмадоним, агар мен оёқ кийим тикмасам исмимни «Хон қизи» деб қўйишармиди? Хафа бўлма, тез кунларда ҳаво яхши бўлиб, баҳор келади».

Бу гапдан қизи жуда хурсанд бўлиб онасидан сўради: «Онажон,

қачон баҳор келади?»

Она хон қизи деди: «Қорлар эриб, сув бўлганида».

Бир неча кундан сўнг хон қизи ойнани очганида ширин ҳид келди. Шунда у дарахт шохидида шақиқа гули очилганини кўрганидан қувончини ичига сиғдирилмади. У дарров онасини ойнанинг олдида олиб келди ва деди: «Онажон қаранг, гул очилибди, демак баҳор келибди-а?»

Она хон қизи бошини силкитиб, деди: «Йўқ, қизим, битта гул билан баҳор келмайди. Яна озгина сабр қилсанг баҳор келади».

Бир ҳафта ўтди. Хон қизи қорлар эриб, сув бўлаётганини кўрди,

лекин ўзига-ўзи деди: «Йўқ, ҳали баҳор келмади, сабр қилишим керак!»

Хон қизи дарахт атрофини айланиб юрганида, дарахт шохининг устида бир шохча кўриб онасининг олдида югурди ва онасига деди:

«Онажон! Ҳой онажон! Дарахт шохча очибди. Баҳор келди, баҳор».

Лекин она хон қизи деди: «Йўқ, қизим, бир шохча билан баҳор келмайди. Сабр қил! Гуллар очилгунча сабр қил!»

Бир кун хон қизи ариқ ёнида гулнинг ям-яшил бандини кўриб қолиб: «Вой, яшил ўт! Хўш, қачон гул очасан?», деб бақириб юборди.

Кунлар ўтиб борар эди, у дераза ортидан қуёш чиқишини кузатаётганида «чик-чик» деган овозни эшитиб қолди ва тепага қараган эди бошига томчи-томчи сув тушди. Шунда хон қизи қор сувга айланаётганини кўрди-да, ҳовучини сувга тўлдириб онасининг олдида келди ва деди: «Онажон, мана кўринг, қорлар сув бўляпти. Демак, баҳор келяпти, баҳор!»

Она хон қизи деди: «Йўқ, қизим, бир ҳовуч қорнинг сувга айланиши билан баҳор келмайди! Сабр қил то дарахтлар шохчалар очсин! Шунда баҳор келади».

Икки ҳафта ўтди. Хон қизи дарахтларда шохчалар очилганини

кўрди, лекин ўзига-ўзи деди: «Йўқ, ҳали баҳор келмади. Яна сабр қилишим керак!»

Вақтлар ҳам ўтди, ариқ бўйлари ҳам шақиқа гули билан тўлиб кетди. Ҳамма қорлар сув бўлиб, барглар ҳам яшил рангга кирди. Гуллар эса ўзидан хушбўй ҳид таратди. Баҳор вақти ҳам етиб келди. Лекин хон қизи баҳорни йўлдан келади, деб кутиб ўтирарди.

Бир куни она хон қизи қизининг олдида келди ва унга деди: «Қизим тез бўл, кетамиз. Қурбақа хола билан унинг болаларини кўриб келамиз!»

Хон қизи ҳайрон бўлиб сўради: «Ҳали баҳор келмади, қурбақа хола билан уларнинг болалари қишки уйқудалар-ку?»

Она хон қизи кулиб деди: «Баҳор келди, ахир кўрмайсизми, ҳамма ерда гуллар очилиб, қорлар эриб, дарахтлар гуллаб кетган-ку?»

Хон қизи ишонмай онасидан қайта-қайта сўради: «Алдамаяпсизми? Баҳор келгани ростми?»

Она хон қизи деди: «Ҳа, рост, келди. Тез бўл кетамиз, сайр қиламиз!»

Баҳор хон қизининг кўзига жуда чиройли бўлиб кўринар эди. Чунки у баҳорни интизорлик билан кутган эди.

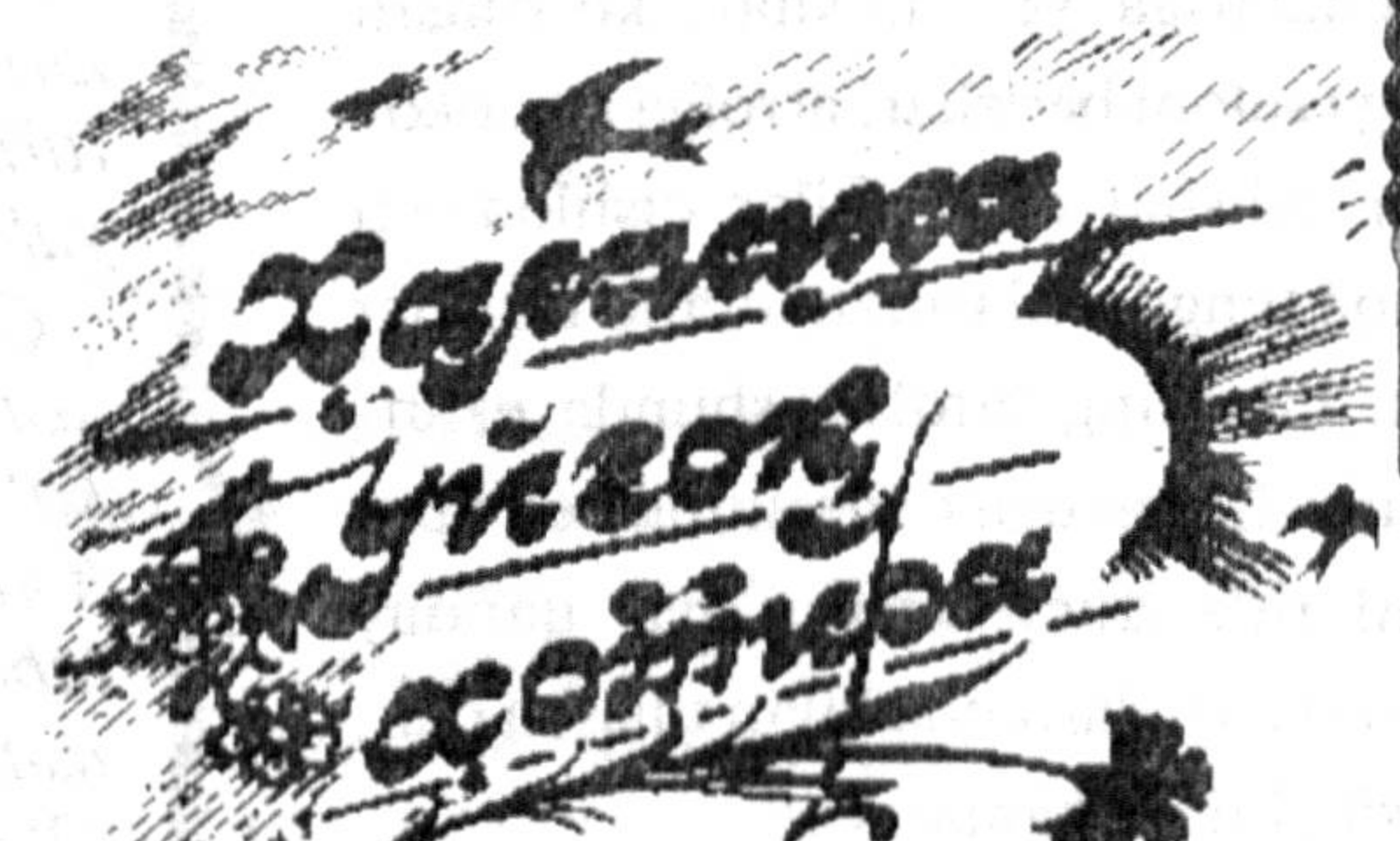
Нигора МИРЗАМУҲАММЕДОВА форсчадан таржима қилди, ТошДШИ талабаси

ВОБУР ХУЖРАСИНИНГ ТИКЛАНИШИ

Мен ўш шаҳрида, зиёлилар оиласида туғилганман. Отам ҳам, онам ҳам ўшлик. Биз ўш шаҳрининг Шохлар гузар деган қасабасида истиқомат қилардик. Бу қасаба Сулаймон тоғининг пойида жойлашган эди. Ўша ерда Жаннат ариқ ҳам бор эди. Биз Жаннат ариқнинг сувларини ичиб вояга етганмиз. 1961 йили Совет Армияси сафига сафарбар этилдим. Ҳарбий хизматда юрган пайтимда пул ислоҳоти ўтказилди. Кейин 1963 йилнинг охирларида ҳарбий хизматни тамомлаб, Ўшга қайтдим. Шаҳарда шов-шув авж олган эди. 4 киши тўпланса, дарҳол: «Оббо, ер ютгурлар-е, Бобурнинг хужрасини портлатиб юборишди-я. Хушёрхонага тушган, 5-10 суткага қамалган пиёнистларни тоққа ҳайдаб чиқишиб, хужранинг омон қолган деворларини бузиришди. Мана кўрасан, кимки Бобур хужрасини бузишда қатнашган бўлса, албатта битта балога гирифтор бўлади», дердилар. Кейинчалик маълум бўлишича, Ўш шаҳар ижроия қўмитаси 1963 йил 25 апрель куни «Сулаймон тоғини ободонлаштириш ва уни меҳнаткашлар дам оладиган масканга айлантириш тўғриси-

да» махсус қарор қабул қилган экан. Ўша қарорда бундай дейилади: «Меҳнаткашларнинг умумий йиғилишларида ва матбуот саҳифаларида кўп бора чиқишлар натижасида ташкил этилган шаҳар ижроқўми қошидаги комиссия ахбороти тинглангандан сўнг, Ўш шаҳар меҳнаткашлари томонидан сайланган депутатлар Кенгаши аниқладикки, шаҳар чегарасида жойлашган ва мутаассиб зиёратчилар орасида «Тахти Сулаймон» деб аталадиган тоғ гўёки муқаддас бўлиб, одамларни ҳар хил касалликлардан фориг қилиш хусусиятига эга ҳисобланади. Бу жой кўп йиллардан бери текинхўр шайхлар учун шахсий бойлик тўплаш манбаига айланиб қолган, улар аҳолининг қолоқ қатламини аҳмоқ қилиб юрадилар. Меҳнаткашларнинг талабини қон-

лириш мақсадида қарор қилинди: 5. Ижроқўм комиссиясининг хулосасига мувофиқ ва Сулаймон тоғдаги «Оқ уй» деб аталадиган мазорнинг Бобур исмли хон номи билан боғлиқ эканини ҳисобга олган ҳолда, аслида у жойнинг Бобурга ҳеч қандай алоқаси йўқлиги учун, қолаверса, мамлакат ёдгорликларини муҳофаза қилиш ташкилоти рўйхатида қайд этилмаганини, демак, муҳофаза қилишга зарурати йўқлиги учун боз устига текинхўр шайхлар гиразли мақсадлари йўлида фойдаланаётганини, мазорнинг муқаддаслиги, шифобахш хусусиятлари зиёратчиларга тарғиб қилинаётгани инobatта олинган ҳолда мазор ҳеч қандай тарихий ва меъморий аҳамиятга эга бўлмаган эскилик сарқити ва диний хурофот рамзи сифатида батамом ер юзидан супуриб ташланиши лозим, деб ҳисоблансин.

(Давоми бор)

САДИҚ УСТИДА КУЙЛАТДИН ҚИЗ АЛОҚ

Болалигимда «Хей, лола» кўшиғини ойна-жаҳон орқали кўп бор эшитгандим. Ўзига ярашган чиройли ҳаракатлар билан кўшиқ куйлаётган бу қизга ҳавас қилардик. Биз ҳам маҳалла қизлари билан ҳар кўкламда сочимизга толпопуклар тақиб, «Хей, лола»ни жўрликда куйлардик. Бизни «санъати»мизни кузатиб ўтирган оналаримиз эса кўшиқни биз куйлаётган бўлсакда, улар тинмай «Зап Сайёра бу кўшиқни маромига етказиб айтган-да», -деб кўйишарди.

Бугун эса ўша болаликнинг рангин фасллари ортда қолиб улғайдик. Сурхоннинг энг гўзал гўшаси Бойсунда туғилиб усган, тоғ қизи Сайёра Қозиевани эса ҳамон тинглаяпмиз.

-Сайёра опа, болалик - бегуборлик, баъзан яхши маънода бебошлик ҳам...

-Эҳ, нимасини айтасиз. Ҳозиргача Сурхонда қолган болалигимни кўмсайвераман. Болаликдан кўшиқ куйлардим, лекин кўнглимда киноактриса бўлиш иштиёқи кучли эди. Болаликдаги соғинчли дугоналарим Санам, Тўтихон, Дилбар, Ойсаралар билан қилган бебошлиқларимизни ҳали ҳам унутганим йўқ. Дарсдан қочиб қолдирилган дарслар эвазига бошни эгиб, узр сўраб туришлар, ёлгон важаримизни сезиб дакки берган. Навоий номли 12-мактабдаги барча устозларимни бугун жуда соғинаман. Санъатга қизиқишим боис, баъзан дарсларни қолдиришга ҳам тўғри келиб қоларди-да. Турли байрамлар, тадбирлар...

-Саҳнада ижро этилган кўшиқ албатта ҳаяжонсиз бўлмайди.

-Ҳаяжонни қўяверинг. Ўқувчилик даврларимда эрон, тожик, афгон кўшиқларини куйлаб юрардим. Аиниқса, Дилором Қайумова ижросидаги «Эй, гул», «Олтин сандиқ», «Уч дугона» кўшиқларини севиб куйлардим. Кўлимдан етаклаб саҳнага олиб чиққан устозларим Қайумжон Абдулхаев, Зикир Умаров, Абдуфаттоҳ Жалоловлар менинг илк ҳаяжоним, ижродаги хавотирларимга гувоҳ бўлганлар.

-Сизни элга танитган даста бу «Шалола». Ҳозирда «Бойсун» фольклор этнографик дастаси деб юритилаётганидан билса бўладики, демак, даста фа-

олияти тўхтагани йўқ.

-Тўғри, дастамизнинг номи ўзгаргани билан фаолияти янада бойиб бормоқда. Қачонки, юртимга отланар эканман, мени элга танитган «Шалола»нинг жонкуярларини бир ажиб соғинч билан кўмсайман. Фольклор дастанинг еттидан-етмишгача бўлган аъзоси мен учун жудаям қадрли. Чунки, биринчи бўлиб, «Лолача», «Акажон», «Халинчак», «Бойчечак» кўшиқларимни ўша даврларда ёниб ижро этганман-да.

-Саҳнада кўшиқ куйлаётган қизга, умуман аёл кишига турлича қарашлар бўлади. Энди буёғи ўзбекчилик...

-Мен оилада 11 фарзанднинг бешинчисиман. Отам Нарзулло ака хизматчи, онам Тамара опа уй бекаси бўлса-да, санъатни жуда қадрлайдиган инсонлар. Ота-онам мени кўшиқ айтишим билан фахрланар эдилар. Шу қадар бўйим кичкина бўлганим, онам мени меҳмонларга ижроим яхшироқ эшитилиши учун сандиқ устига чиқариб кўярдилар.

-Баъзан бир гапни кўп эшитиб қоламан. Мучалнинг инсон характериға таъсири бор дейишади, бунга ишонасизми?

-Ишонаман. Албатта, ўз мисолимда. Мучалим-Йўлбарс. Биламизки, йўлбарс кучли, лекин қайсарроқ. Менда ҳам қайсарлик бор. Албатта, бу ижобий маънодаги, яъни санъатдаги олға силжишлар, ҳар хил тўфонларга чидаш, бошқа хонандалардан фарқли йўлим борлиги, ҳар бир яратилаётган куйга талабчанлигим маъносиди қайсарлик. Йўлбарсни кучли дедим. Мен эса кучни ёлғиз Оллоҳдан, қолаверса, мени қўллаб турган муҳлисларимдан оламан.

-Кўшиқларингиз содда ўйноқи шеърлардан тузилган бўлса-да, аллақачон халққа ёд бўлиб кетган...

-Синглим, тўғри пайқабсиз. Яширмайман. Кўпроқ шеър танлашда сўзлари содда, халқ тилига яқин бўлган шеърлардан танлайман. Халқ оғзаки ижоди намуналаридан ҳам фойдаланаман. Кейинги пайтларда шоирлардан М. Юсуф, С. Саид, М. Раҳмонлар билан ижодий ҳамкорлик қиляпман. Нафақат мусиқа яратишда, балки санъатнинг барча қийинчилигию қувончида елкама-елка турган инсон - турмуш ўртоғим бўладилар. Улардан миннатдорман. Кўшиқларимни сифатли яратилишида му-

сиқа билимдонларидан Рустам Маҳмудовнинг меҳнатлари катта.

-Сайёра опа, яқинда болажонлар учун «Янги аср қизисан, Умида» дея кўшиқ куйладингиз. Шу кўшиқ ҳақида бир оғиз...

-Бу кўшиқни соғлом юртимизнинг бир-биридан ширин фарзандларига атаб куйладим. Концерт, тадбирларда сўраб қолишади, «Умида қизингизми?», -деб... Мен эса: «Қанийди қизим бўлса, Дилмурод ва Беҳрузбек исмли ўғилларим бор», дея жавоб бераман. Шунданми, жажжи қизалоқларни яхши кўраман. Уларни ардоқлаб, кўплаб болажонларни тасвирга тушириш ҳамда диёримда шундай бахтли фарзандлар камол топаётганидан қувониб, ушбу кўшиқни клип тасвирини ҳам ишладик.

-Болаликдаги орзулар ўзгача, яъни болача бўлади. Ўша ушалиб келаётган орзуларнинг давоми қандай?

-Худо хоҳласа, мана илк саҳнага чиққанымдан шу давргача 20 йил ўтибди. Озми, кўпми санъатим халққа ёқаётганидан хурсандман. Бундан кейинги умримизни ҳам барчасини яхши кўшиқлар яратишга бағишлайман. Яхши кўшиқлар билан эл олдида имтиҳон топшириб, эл назаридан қолмасликка ҳаракат қиламан.

Июнь ойида катта концертга тайёргарлик ишларини бошлаб юборганмиз. Лекин, ҳалиям киноактриса бўлиш ниятимдан қайтганим йўқ. Ўзимга мос бирор бир асарда роль ижро этмоқ - барибир орзуларимнинг биттаси.

-Орзуингиз ҳамроҳингиз бўлсин!

Нилуфар ДАВИДОВА
суҳбатлашди.

КЕЙИНГИ «БЕКАТ»НИ УНУТМАНГ!

Ҳар сафар метро вагонига чиққанымда, бошлангич ва гуташув бекатларида овоз янграгичдан «ёш болали, ногирон ва кекса йўловчиларга жой беринг. Кейинги бекат...» иборасини эшитаман. Атрофимга назар соламан. Афсуски... Кексалар кўпинча тикка туриб кетишади. Ёш болалиларга жой «униши» осонроқ. Ўсмирлар опалари тенгқур аёллардан ҳижолат тортишса керак-да. Ҳа, унда нега буви, бувалари, оналари ва дадалари тенги кишиларга жой бўшатишга шошилишмайди? Ажабланиман. Кексаларга ота-оналари қаторидаги одамлар мулозамат кўрсатишади: «Марҳамат, ўтиринг, опоқи...» Ёшлар эса кўзларини ё ойнага ёки бўлмаса китоб, рўзномага қадаб олишади. Баъзилари эса кўзларини юмиб кетишади: «Кўрмайин ҳам, куймайин ҳам», дейишса керак-да. «Қойил» қолмасдан иложингиз йўқ. Хўш, ёшлардаги «бефарқлик» қаёқдан пайдо бўлди? Фарб маданиятининг таъсирими бу? Шунини билиб қуйингки, у ёшларда автобусга ўринлар бўйича одам чиқарилади. Тикка туриб кетишга рухсат берилмайди. Хоҳ яқин йўналиш бўлсин, хоҳ узоқ - тартиб шунақа.

Видеофильмлар «тарбиялаганмикин?» ҳаёлимдан шу савол кечади. «От-а-от», «ур-сур», ваҳшийлик «санъат»ининг таъсири бу. Ана энди топдик, шекилли. Улар ёшларни бемехр қилиб қўяётгани ҳеч кимга сир эмас. Улар намоёнлиги учун масъул бўлган идоралар, студиялар, видеоканалларга мурожаат қилмоқчиман: «Тарби-

явий аҳамияти салбий бўлган «видик»лар ёшлар маънавиятини сийқалаштирмаяптими? Мутасадди назоратчилар қаёққа қарашаяпти?!

Яқинда яшаш жойим - Қибрайга элтувчи 101-автобусда қуйидаги воқеанинг гувоҳи бўлдим: 7-8 ёшлардаги бола онасининг ёнида бемалол ойнадан табиат манзараларини томоша қилиб кетаяпти. Уларнинг ёнида эса 70-75 ёшлардаги кекса онахон тикка ҳолида автобус силкинишидан мункиб, кетаяпти.

-Ўғлим, бувижонингга жой бермайсанми? - дедим сабр қосам тўлиб.

-Ия, қанақа одамсиз ўзи? Ёш бола шундай тиқилинча қандай қилиб жой бўшатади? - қошларини чимирди онаси.

-Салгина силжиб болали тиздангизга олсангиз

бўлади-ку, - дейман юмшоқлик билан.

-Зарил келдими? Куйлагим гижим бўлиши қолувди...

Ана шунақа... Куйлак гижим бўлмаса бўлди! Кекса одамнинг юраги гижимлаб турган бўлса нима бўлади? Ахир у ҳам сизу биздек фарзандлари ташвиши билан чарчаган одам-ку!

Кўпинча ширин сўзли буви ва буважонлар чиқиб қолишади. «Вой айланайлар, ёшлардан бирортаси жой берса яхши бўларди. Қизимникига оғир юк билан кетаяпман...» Ўтирган ёшлар атрофига қарайди: «Ким жой бўшатар экан, шундай мард топила қолсайди...»

Улардан катталари жой бўшатишади:

-Марҳамат, онахон.

-Барака топгин болам, топганинг тўйларга букурсин. Бола- чақангнинг роҳатини кўргин, илойим...

«Олтин олма, дуо ол. Дуо олтин эмасми?»

Жуда топиб айтилган мақол, Ёшларимиз маънавий олтинга эҳтиёж сезмайдилар... Мени шу нарсга ҳайратга солади. Ахир вақти келиб, сизу биз ҳам кексаямиз. Кейинги бекат - бу қайтар дунё... Бизга ҳам жой беришмаса дилимиз оғримайдими? Ушанда кексаларни тикка ҳолида жой бермаганимизни эслаб, тилимизни тишлаб қолмайлик... Ҳаёт - меҳр оқибат вағони. Ёки автоулови. Унга кимдир чиқади. Кимдир эса тушади. Келинг, кейинги пушаймоннинг олдини ҳозир, шу бугун, шу автобусда ёки вагонда олайлик. Кейин кеч бўлади...

Собир ЖАББОР

Эшитдингизми?

АВСТРАЛИЯДАГИ СИРЛИ ЙИРТҚИЧ

Яқинда Шарқий Австралиянинг Ярраҳдейле фермасида сирли йиртқичнинг биринчи қурбони топилди. У ерда қонга беланган қўй суяклари ётар эди. Фермерлар узоқ вақтгача қўйнинг қотили ким эканлиги ҳақида бош қотиришди. Лекин ҳақиқатдан анча узоқда эдилар. Чунки сирли ҳайвон-қотилнинг изланиши беҳуда бўлди. Яқин кунлардагина йиртқични Ярраҳдейле фермаси атрофида кўриб қолишга муваффақ бўлдилар. Фермер ўз чайласидан чиқиб қўйларини кузатиб турганда узоқдан худди катта мушукни эслатадиган баҳайбат ҳайвонни кўриб қолди. У зудлик билан сакраб, бир қўйнинг белидан тишлаб чангаллаб олган эди. Фермер кутиб ўтирмасдан милтигидан ўқ узди. Лекин ўқ йиртқичнинг олдидан ўтиб кетди. Вақтдан фойдаланиб йиртқич қочиб қолди.

Воқеа содир бўлган жойга ветеринар Гарри Финдлей етиб келди. У бир тишлаб иккига бўлинган қўйни кўриб ҳайратдан лол қолди. «Қўйларга ҳамла қилаётган ҳайвон оддий пума бўлса керак, деб ўйловдим. Ҳеч қандай пума бу қадар даҳшатли тишлаб, узиб ололмайди», - деди ветеринар. Энди шу ерлик фермерлар зоологларнинг ташриф буюришини кутишмоқда. Зора, улар қўйнинг сирли қотили ҳақида ҳақиқатни юзага чиқара олишса...

Муҳаррама ПИРМАТОВА
таржима қилди.

Оналар ёзади

ВАПАНИМ БИПА

Бу она заминда жонимиз битта,
Ишончин оқлаган шонимиз битта.
Яшнаган бу гулгун диёримизда,
Имонимиз тоза, номимиз битта.
Ватан деб талпинган маконимиз бир,
Чўғ дилда жўш урган қонимиз битта.
Юлдузлар қамраган осмонимиз бир,
Ватанимиз битта, жонимиз битта.

ҚИШЛОҒИМ

Қишлоғимдир Кўл-Элаш,
Номи ўзига яраш.
Сойлари бор сайхонлик,
Боғлари бор райхонлик.
Ёнида Қайнарбулоқ,
Кўрсангиз, дил бўлар чоғ.
Атрофи манзарали,
Сувлари ҳам мазали.
Ҳавоси тоза жуда,
Ўйин-кулгу авжида.
Қозонларда қайнайди,
Меҳмонига палов-ош.
Ҳатто ётга жонини,
Бермоққа шай кекса-ёш.
Ёзда келинг, кўрасиз,
Сиз гувоҳи бўласиз.
Санобарнинг сўзларин,
Исботини биласиз.

Санобархон ШЕРҚЎЗИЕВА,
Фарғона вилояти

ВУЖУД СОҒ-ВАҚТ ЧОҒ

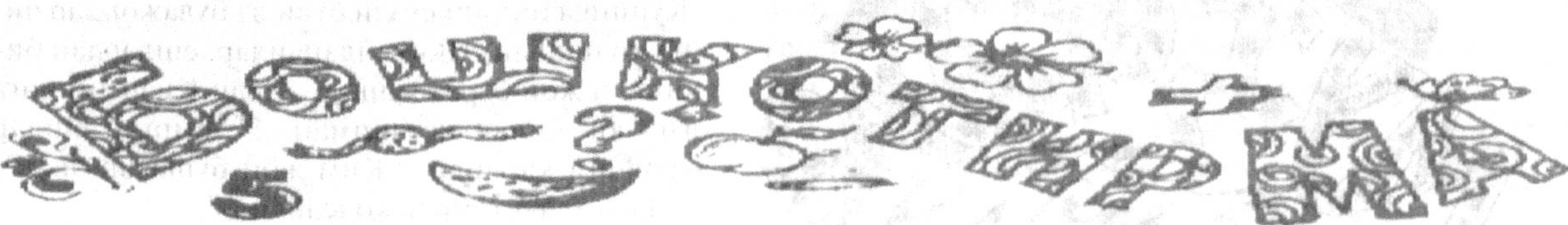
Қадим замонлардан бери Саломатлик маликаси Хўжайин қитъасининг ички органлар мамлакатини бошқариб келарди. Унга ҳамма бўйсунар, мамлакат тинч, осуда яшарди. Бу мамлакатнинг пойтахти Юракхоним қароргоҳида жойлашган бўлиб, энг муҳим ҳодиса ва воқеалар шу ерда ҳал қилиниб, сўнгра қон группасининг журналистлари орқали мамлакатнинг бошқа қисмларига тарқаларди. Бу журналистлар хўжайин қитъасидан чиқмаган ҳолда мамлакатнинг ҳар бурчагида ҳозир нозир эдилар.

Саломатлик маликаси шунчалар гўзал эдики, ҳатто бу гўзалликдан органлар мамлакатини ҳам андоза олгандай эди. Мамлакатнинг Юрак, Буйрак, Жигар, Ошқозон, Ичак қисмлари шу қадар нафис ва нуқсонсиз эдики, ҳатто ўзга мамлакатнинг шахзода ва маликалари бу гўзалликка тан беришаркан. Қисқа вақт ичида мамлакатнинг шуҳрати бутун дунёга тарқалиб, душманларнинг қулоғи остида тилла тангадай жаранглай бошлади. Кўпчилик бундай кучли юртни олиш осон эмаслигини тушуниб, у ҳақда ўйламай қўйишди. Бироқ Қайсар касаллик пайт пойлаб бўлса ҳам юртга эгалик қилишни кўнглига туғиб қўйибди. Бу ҳақда бизнинг чаққон

САЛОМАТЛИК

журналистларимиз хабар топиб, илк бор салтанатнинг энг юқори қисмида яшовчи Қизил ўнгачга хабар бердилар. У шу заҳотиёқ ўзини қўлга олишга уринди. Чунки бутун мамлакатнинг тақдири унинг қўлида эди. Борди-ю у озиқ-овқат ичакка олиб келиб турмаса мамлакат фуқароларининг аҳволи аянчли ҳолга тушиб қолиши ҳеч гап эмасди. У шуларни ўйлаб кундан-кунга кучсизланиб, аввалига оз-оздан, сўнг умуман овқат ташимай қўйди. Бу борада Ошқозоннинг ҳам силласи қуриб, заифлашиб қолганди. Бундан фойдаланган касаллик ўзининг Язва кўмондонлигидаги аскарларини Ошқозонни асир олиш учун юборди. Улар ўртасида шиддатли жанг борарди. Ошқозон Язвага таслим бўлай деб турган бир пайтда Қизил ўнгач ва Ичак шарофати билан овқат, шунингдек Саломатлик маликаси ҳам Ошқозонга ёрдамга келишибди. Учовлон бирлашиб касалликни даф қиладилар. Ва ниҳоят ички органлар мамлакатида аввалгидек соғлиқ ҳукмронлик қилиб, салтанат янада гуллаб яшнай бошлабди.

Муножат САДРИДДИНОВА,
Нафис санъат лицейи,
9-«А» синф ўқувчиси.

ЎТГАН СОНДАГИ
БОШҚОТИРМАНING
ЖАВОБИ

1. Автомашина. 2. Асалари. 3. Ичак. 4. Каштан. 5. Нуқта. 6. Арра. 7. Анор. 8. Ракета. 9. Арча. 10. Арқон. 11. Нарвон. 12. Новвот. 13. Тасма. 14. Академик. 15. Картошка. 16. Асал. 17. Лайлак. 18. Карнай. 19. Йўлдош. 20. Шамол. 21. Латифа. 22. Ананас. 23. Сумалак. 24. Какао. 25. Оймома. 26. Диктант. 27. Алгебра. 28. Дарвоза. 29. Конверт. 30. Оркестр. 31. Автобус. 32. Даромад. 33. Аксиома. 34. Кўрмана. 35. «Камолот». 36. Умуртқа. 37. Лавозим.

ҲАР ИККИ ТАРАФДАН

Азиз ўқувчилар!

Чизмада берилган ҳарфлар асосида бўш каттакларга «Қ» ҳарфи билан тугайдиган ҳар икки тарафидан бир хилда ўқиладиган олти та сўзни ёзиш билан жумбоқни ҳал этинг.

Фозил ОРИПОВ.

Ўзбекистон болалари
ва ўсмирларнинг
газетаси

Муассислар:
ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
ДАВЛАТ МАТБУОТ
ҚЎМИТАСИ,
ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ
ВАЗИРЛИГИ,
«СОҒЛОМ АВЛОД
УЧУН»
ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ
ЖАМФАРМАСИ

БОШ МУҲАРРИР:
Умида
АБДУАЗИМОВА

ТАҲРИР ХАЙЪАТИ:

Шуҳрат АҲМЕДОВ,
Йўлдош САИДЖОНОВ,
Ойниса МУСУРМОНОВА,
Хотам АБДУРАИМОВ,
Мукаррама МУРОДОВА,
Суннатилла ҚЎЗИЕВ,
Эргашвой САРИҚОВ.

Ношир
“Ijod dunyosi”
нашриёт уйи

Ижарадаги Тошкент
Матбаа комбинатида
офсет усулида 39092
нускада босилди. Ҳажми
2 босма табоқ.
Буюртма - К-7845
Газетани
Абдуҳамид
АБДУҒАФФОРОВ
саҳифалади.
Навбатчи:
Гулюз ВАЛИЕВА

Рўйхатдан ўтиш
тартиби № 000137
Манзилимиз
700129,
Тошкент шаҳар,
Навий кўчаси 30-уй.

Тел: 144-62-34